

**Чиркалатау.** 1851. [Кінець червня – перша половина липня] – 1857. [Н. п. 13 травня]. Папір, акварель. 12,8 × 32,1. НМТШ, № г-501.

На звороті ліворуч унизу чорнилом авторський напис: **14. Чирь Калатау.**

**Zaleski B.** La vie des Steppes Kirghizes: Descriptions, recits et contes / B. Zaleski. – Paris : J. B. Vasseur, 1865. – P. 57.

**Русов А.** Коллекция рисунков Т. Г. Шевченка / А. Русов // Киевская старина. – 1894. – Т. XLIV. – Февраль. – С. 186.

**Каталог** Музея украинских древностей В. В. Тарновского / Сост. Б. Д. Гринченко. – Чернигов, 1900. – Т. 2. – С. 181–182. – № 264, 283.

**Н. Б.** [Біляшівський], Д. Щ. [Щербаківський] Виставка художественных произведений Т. Г. Шевченка. Киев, 1911 г. / Н. Б. [Біляшівський], Д. Щ. [Щербаківський] // Искусство и печатное дело. – К., 1911. – № 3. – С. 141. – № 24.

**Виставка** артистичних творів Тараса Шевченка : каталог. – К., 1911. – С. 13. – № 59.

**Каталог** Шевченковской выставки в Москве по поводу пятидесятилетия со дня его смерти. 26.02.1861. – М. : Типография П. Рябушинского, 1911. – С. 10. – № 133.

**Новицький Ол.** Тарас Шевченко як маляр / Ол. Новицький. – Львів; М. : Накладом Наукового Товариства імени Шевченка, 1914. – С. 63. – № 379.

**Шероцкий К.** Шевченко-художник / К. Шероцкий // Русский библиофил. – СПб., 1914. – Январь. – С. 36–37.

**Карачевська Л.** Виставка Т. Шевченка : провідник / Л. Карачевська. – Чернігів : Чернігівський Державний музей Укрнаука НКО УРСР, 1930. – С. 20. – № 52.

**[Новицький О.]** [Коментар до малюнків Т. Г. Шевченка] / [О. Новицький] // Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів. – Т. 8: [Малярські твори Тараса Шевченка / Упорядкув. та комент. О. Новицького]; ВУАН, Комісія для видавання пам'яток новітнього укр. письменства. – [К.] : Держ. вид-во України, [1932]. – С. 122, 238. – № 490, 661.

**Каталог** малярської творчості Т. Г. Шевченка, експонованої в Галереї. – Харків : Мистецтво, 1934. – С. 29.

**Шевченко Т.** Повне видання творів : [у 16 т.] / За ред. П. Зайцева / Т. Шевченко. – Варшава; Львів : Український науковий інститут, 1937. – Т. 12. – С. 268–269, 271.

**Владимирский Г. Д.,** Савинов А. Н. Т. Г. Шевченко-художник / Г. Д. Владимирский, А. Н. Савинов. – Ленинград; М. : Искусство, 1939. – С. 30.

**Андрієвський В.** Шевченко-художник / В. Андрієвський // Вільне життя. – Тернопіль, 1956. – 13 березня.

**Анісов В.,** Серeda Є. Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка / В. Анісов, Є. Серeda. – К. : Держлітвидав України, 1959. – С. 191.

**Паламарчук Г.** Малюнки Шевченка в альбомі офортів Броніслава Залеського / Г. Паламарчук // Збірник праць дев'ятої шевченківської конференції. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – С. 198.

**Паламарчук Г.** Тарас Шевченко в горах Мангишлаку / Г. Паламарчук // Питання шевченкознавства. Вип. 2. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – С. 59, 61.

**Паламарчук Г. П.** Пейзажі Мангишлаку в творчості Т. Шевченка / Г. П. Паламарчук // Шевченко-художник. Матеріали наукової конференції, присвяченої 100-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка. – К. : Мистецтво, 1963. – С. 56, 60.

**Шевченко Т. Г.** Повне зібрання творів : у 10 т.; ред. колегія: О. І. Білецький та ін. / Т. Г. Шевченко. – К. : Вид-во АН УРСР, 1964. – Т. 9. Живопис. Графіка. 1851–1857. – С. 9–10. – № 8, 9.

**Бородін В. С.** 3 нових (додаткових) матеріалів про долю літературної та образотворчої спадщини Шевченка на початку ХХ ст. (з архіву М. Ф. Біляшівського) / В. С. Бородін // Збірник праць ювілейної тринадцятої наукової шевченківської

конференції. – К. : Наукова думка, 1965. – С. 338.

**Умирбаев Е.** Мангышлак в рисунках Тараса Шевченко / Е. Умирбаев // Простор. – 1975. – № 9. – С. 36.

**Костенко А., Умирбаев Е.** Оживуть степи... Тарас Шевченко за Каспієм / А. Костенко, Е. Умирбаев. – К. : Радянський письменник, 1977. – С. 158–159.

**Шевченківський** словник : у 2 т. / АН УРСР, Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка / Ред. кол.: Є. П. Кирилюк та ін. – К. : Головна ред. УРЕ, 1977. – Т. 2. – С. 346.

**Щедрість** серця. Казахстан у творчості Т. Г. Шевченка : альбом / авт. ст. і уклад.: Г. П. Паламарчук, В. О. Судак. – Алмати : Өнер, 1982. – С. 32. (Укр., рос. та каз. мовами).

**Костенко А., Умирбаев Е.** За морями, за горами... Тарас Шевченко на Аральському морі. Тарас Шевченко за Каспієм. Худож.-докум. оповідь / А. Костенко, Е. Умирбаев. – К. : Радянський письменник, 1984. – С. 349–353.

**В сім'ї** вольній, новій: Шевченківський збірник. Вип. 4. – К. : Радянський письменник, 1988. – С. 358.

**Генералюк Л.** Мотив пам'яті у творчості Т. Шевченка: іконологічні нотатки / Л. Генералюк // Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнського симпозиуму 19–20 травня 2000 року. – Кам'янець-Подільський, 2000. – С. 32–43.

**Національний музей** Тараса Шевченка : альбом / Вступ. ст. С. Гальченка. – К. : Мистецтво, 2002. – С. 210. – № 96.

**Козулько А.** Акварелі Тараса Шевченка / А. Козулько // Слово Просвіти. – 2006. – 26 жовтня.

**Генералюк Л.** Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва / Л. Генералюк; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наукова думка, 2008. – С. 433.

**Овсійчук В.** Мистецька спадщина Тараса Шевченка у контексті європейської художньої культури / В. Овсійчук. – Львів : Інститут народознавства НАН України, 2008. – С. 284, 286.

**Тарас Шевченко.** Мистецька спадщина / Переднє сл. Д. Стуса, Т. Чуйко; наук. комент. та упоряд. Ю. Шиленко [та ін.]. – К. : Мистецтво, 2013. – С. 288–289. – № 108.

**Шевченко-художник.** Бібліографічний показник (1839–2012) : у 2 т. / Упоряд.: Н. І. Орлова, Л. І. Буряк, Б. А. Короленко. – Т. 1. – К. : ДП НВЦ «Пріоритети», 2013. – 434 с.

**Шляхами** Великого Кобзаря : атлас / [упоряд.: Л. М. Веклич, Н. О. Крижова ; авт. текстів: О. В. Білоконь та ін.; відп. ред. Н. О. Крижова]. – К. : ДНВП «Картографія», 2013. – С. 52.